

Jürgen Ligi
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 03.12.2024 nr 1.1-26/5393-1

Meie: 03.02.2025 nr 1-14/25/4

Eesti Raamatupidajate Kogu arvamus käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta

Lugupeetud härra Ligi

Eesti Raamatupidajate Kogu (*edaspidi* - ERK) on tutvunud väljatöötamiskavatsuse dokumendiga (*edaspidi* - VTK) ning järgnevalt esitame omapoolsed seisukohad kavandatavate muudatuste osas. ERK seisukoht on kujundatud koostöös meie liikmetega. Hetkel toimub siseriikliku riskihindamise raames (uuring) küsitlus, mille eesmärgiks on saada ülevaade Eesti raamatupidamisteenuseid pakkuvate ettevõtete teadlikkuse tasemest ja kogemustest rahapesu ning terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas. Selle käigus oleme küsinud vastajate arvamust ka e-arvete ja VTK osas.

1. 1000-eurose piirmäära kaotamine käibedeklaratsiooni lisal KMD INF esitatavate arvete andmetel

ERK toetab alates 0-euroste arvete deklareerimise kohustust, kui soovitame rakendada erandit jaekaubandusettevõtte osas (ettepanek lihtsustatud arvete kasutusala suurendada, vt allpool).

1.1 Praegune VTK eesmärk toob meie hinnangul kaasa raamatupidamiskoormuse suurenemise ettevõtjatele, eelkõige mikro-ja väikeettevõtjatele. Meie küsitluse tulemuste kohaselt leidis ligikaudu 43% ettevõtjatest, et antud nõue tekitab tööd juurde ning see asjaolu tõstab ka teenuse hinda.

1.2 Kui praegune 1000-eurone piirmäär ära kaotada, on kõige suuremaks väljakutseks jaemüügi sektori maksekviitungitega seonduv teema. Nimelt - ostes näiteks toidupoest, ehituspoest vm ettevõtjale tarbeks vajalikku kaupa, puuduvad kassast maksekviitungi väljastamise hetkel ostjale antud maksekviitungil ettevõtte rekvisiidid. Nimetatud info lisatakse raamatupidaja poolt antud maksekviitungile käsitsi. Seega ei lahenda alates 0-eurost käesolevate maksekviitungite deklareerimine ära olemasolevat probleemi, kus jaekaubanduse ettevõtte on väljastanud maksekviitungi eraisiku nimele, aga ettevõtja deklareerib selle enda KMD INF ostuarvete osas (mida tegelikult ei tohiks teha). Seega võivad tekkida veelgi suuremad erinevused deklaratsioonide vahel. 0-summast alates deklareerimine eeldab, et jaemüügi ettevõtjad suudavad väljastada ettevõtja palvel koheselt õiged arved ning

deklareerida need ka enda poolt koostataval KMD INF lisal. Hetkel ei ilmne olemasolevast VTK-st, kas antud sektoriga on tehniliselt seda küsimust arutatud või mitte.

1.3 Käesoleval hetkel on maksumaksja kohustuseks jäänud maksudeklaratsioonides esinevate erinevuste väljaselgitamine juhul kui kõik arved ei ole korrektselt deklareeritud samas perioodis. Kui maksukohustuslasel ei ole võimalik saada jaekaubandusettevõtelt korrektsed ostuarveid, jäävad deklaratsiooni ikkagi erinevused ning raamatupidajate ja sellest tulenevalt ka maksuaudiitorite töökoormus pigem suureneb.

ERK ettepanek on kaaluda lihtsustatud arvete kasutamise võimalust jaekaubanduse sektoris vähemalt senikaua kuni jaekaubandusettevõtjad on tehniliselt võimelised väljastama selliseid müügiarved, mis on kooskõlas VTK eesmärgiga.

Samuti teeme ettepaneku rakendada piimäär lihtsustatud arvete kasutamisele ning õigusele lihtsustatud arvete alusel ettevõtjate tarbeks sisendkäibemaks maha arvata. Meie hinnangul oleks seoses tehniliste asjaoludega soovitatav piirmäär kuni 1000 eurot (sh käibemaks) lihtsustatud arve osas. See annaks õiguse KMD INF-ile mitte lisada detailset arve infot, kuid ettevõtjal oleks õigus käibemaks sisendkäibemaksuna deklareerida.

Seega leiame, et kui Rahandusministeerium soovib edasi minna plaaniga rakendada alates 0-eurost kõikide arvete deklareerimist KMD INF-il, peab olema loodud erand jaekaubanduse ettevõtetele rakendatava lihtsustatud arvete kasutamiseks.

Erandi puudumisel muutuvad vahed käibedeklaratsioonide vahel veelgi suuremaks ning ettevõtjate ja maksuhaldurite halduskoormus suureneb oluliselt.

Kokkuvõtvalt on peamiseks murekohaks see, kuidas tagada jaekaubandusettevõtete osas vastavus seaduse nõuetele või alternatiivselt rakendada nende osas soovitatud erandit.

2. E-arvete esitamise kohustus käibemaksukohustuslaste vahelistel tehingutel

Raamatupidajate ja raamatupidamisteenust pakkuvate ettevõtete esindajana toetame kindlasti kõiki tehnilisi lahendusi (sh e-arved), mis aitavad kaasa raamatupidamise automatiseerimisele tänu andmete sisestuse mahu vähendamisele. Samas näeme tehniliselt vajadust planeerida antud üleminek pikema perioodi peale ning tagada riigi poolt kõikidele kättesaadavad tehnilised võimalused antud kohustuste täitmiseks.

2.1 E-arvete kohustuslikuks muutmine eeldab, et riik tagab võimaluse kõikidele ettevõtetele võrdsetel alustel võimalused rakendada e-arvete saatmist ja vastuvõtmist baastasemel. Tänase seisuga on Eestis kasutusel erinevad tarkvarad, millest ainult osadel on võimalus e-arvete saatmiseks ja vastuvõtmiseks (nt riigi poolt pakutav rakendus E-arveldaja, mis tagab e-arvete saatmise ja vastuvõtmise teatavas koguses ühes kuus tasuta). On aga järgnevad takistused:

- 2.1.1 Paljudel mikro-ja väikeettevõtjatel puudub tarkvara, arvestust teostatakse käsitsi (sh esitatavad deklaratsioonid);
- 2.1.2 Ettevõtjate IT-teadlikkus ning e-arvete kasutamise teadlikkuse tase on erinev, kohati madal;
- 2.1.3 On ebaselge, kuidas on ettevõtjatel võimalik näiteks E-arveldajat kasutada, kui neil puuduvad teadmised ning oskused antud võimekuse omandamiseks;

- 2.1.4 Osad tarkvarad, kus on juba e-arvete võimekus, ei edasta e-arveid läbi E-arveldaja e-arvete teenuse, mis sisuliselt annaks võimaluse saata e-arveid piiramatus mahus hinnaga 50 senti kuus ettevõtte kohta;
  - 2.1.5 Ettevõtjate IT teadlikkuse tõstmine on aegavõttev protsess ning siin peab olema tagatud riigipoolne tugi;
  - 2.1.6 Ei ole tagatud, et kõik Eestis kasutatavad raamatupidamistarkvarad toetaksid e-arvete kasutamist.
3. Tegemist on väga olulise sammuga ettevõtluskeskkonna arengus ning tuleb väga hoolikalt läbi mõelda, kuidas edukalt see ellu viia. E-arvete kasutuselevõtmine eeldab riigi poolt vähemalt järgnevat:
    - 3.1 Kaardistamist, kuidas on võimalik tagada kõikidele ettevõtjatele võimalus saata ja vastu võtta e-arveid, kuna antud võimaluse tehniline puudumine piirab ettevõtlusvabadust;
    - 3.2 Teha koostööd tarkvara arendajatega tagamaks et kõik tarkvarad suudavad antud lahendusi pakkuda. Pakkuda tarkvaraarendajatele toetusi eesmärgiga tagada e-arvete kättesaadavus kõikidele;
    - 3.3 Luua teadmiste keskus, kus on võimalik ettevõtjatel saada abi ja infot kuidas e-arveid juurutada ning kasutada;
    - 3.4 Vajadusel analüüsida, kas on vaja luua meedet, millega toetada ja motiveerida ettevõtjaid raamatupidamisprogramme vahetama ja investeerima oma IT-lahendustesse;
    - 3.5 Me näeme, et üleminekuperioodil (soovituslikult vähemalt 3 aastat) peab säilima ka võimalus esitada arveid mitte ainult e-arvetena, vaid ka tavaarvetena;
    - 3.6 Ülemineku kogu rahalist kulu ei saa jätta ainult ettevõtja kanda.
  4. Ettevõtjad saavad olenevalt ettevõtte tegevusalast koos arvetega erinevaid manuseid ning tehniliselt peab olema lahendatud olukord kuidas saab e-arvega kaasa panna allkirjastatud aktid, lepingud või muud vajalikud dokumendid, mis tavapäraselt arve juurde kuuluvad.
  5. Kuivõrd arved on 100%-liselt seotud raamatupidamisega, siis tuleb põhirõhk panna majandustarkvara või muude arvetega tegelemist võimaldavate tarkvaraliste lahenduste laialdase kättesaadavuse tagamisele kõigile ettevõtjatele (**toetusmeede IT-teenuste osutajatele, mis võimaldab e-arveid tasuta pakkuda**). Lisaks tasub luua ka **toetusmeede e-arve lahendusi propageerivatele raamatupidamisettevõtetele**, kus on eesmärgiks viia e-arveid kasutatavate teenindatavate ettevõtete osakaal klientide koguarvust maksimumini.
  6. Juhul kui Rahandusministeerium plaanib edasi minna e-arvete kohustuslikuks muutmisega, on vajalik uuesti üle vaadata ajaline graafik. Hetkeseisuga ei ole ettevõtjad valmis 01.01.2027 rakendama käibemaksukohuslaste vahel ainult e-arveid.

ERK ettepanek on pikendada üleminekuperioodi kuni 01.01.2030. Põhjuseks on tehniliste lahenduste osaline puudumine, ettevõtjate vähene IT-teadlikkus ning vajadus digipädevuste suurendamise järele. Kui riik teeb e-arve kohustuslikuks, peab olema ka alustaval väikeettevõtjal tehniliselt tasuta võimalus e-arveid saata ja vastu võtta.

Me näeme, et on vajalik koostöö Rahandusministeeriumi, raamatupidamistarkvarateenuse pakkujate, ettevõtjate ning raamatupidamisteenuse osutajate vahel, et leida lahendused kuidas antud lahendus toimima panna viisil, et e-arved toimiksid ning kõik ettevõtjad oskasid ja saaksid neid kasutada.

On vaja motiveerivaid meetmeid nii raamatupidamistarkvara arendajatele kui ka raamatupidamisteenuse osutajatele, kes aktiivselt rakendavad e-arveid ning oma kliente antud teemal koolitavad ja õpetavad.

Oluline on see, et ülemineku kogu finantsiline koormus ei jääks ettevõtja kanda, vaid tuleb leida lahendus, et kõikide osapoolte õigused ja eesmärgid oleksid tagatud kõige optimaalsemal viisil.

KOKKUVÕTTES teeme ettepaneku hoida eraldi seaduse muudatust, mis puudutab e-arvete kohustuslikuks muutmist käibemaksukohuslaste vahel ning käibedeklaratsiooni lisal KMD INF esitatavate arvete osas 1000-eurose piirmäära kaotamist. Käesolevas kirjas oleme toonud välja kavandavate muudatuste põhimõttelise erinevuse, millest peamisteks on ajalise aspekti ja tehniliste lahenduste erinevus.

Lisaks teeme ettepaneku korraldada ümarlaud, mille raames saame selgitada käesolevas kirjas välja toodud põhjendusi ning meie nägemust võimalike lahenduste osas, kuidas VTK kavatsused viia ellu viisil, mis aitaks riigil oma eesmärgid saavutada koostöös ettevõtjatega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Margus Tammeraja
juhatuse esimees